

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący)

SSN Józef Iwulski

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. K.
przeciwko B. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Oddział w K.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 stycznia 2024 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie
z dnia 20 października 2021 r., sygn. akt IV Pa 23/21,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Krośnie do ponownego rozpoznania i orzeczenia
o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W wyroku z dnia 20 października 2021 r., sygn. akt IV Pa 23/21, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie – w sprawie z powództwa A. K. przeciwko B. Spółka z o.o. Oddział w K. – zmienił zaskarżony

apelacją strony pozwanej wyrok Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie z dnia 6 maja 2021 r., sygn. akt IV P 151/20, w punkcie I w ten sposób, że zasądził od pozwanego B. Spółka z o.o. Oddział w K. na rzecz powoda A. K. w miejsce kwoty 29.250 zł kwotę 3.351,60 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2020 r., a w pozostałej części powództwo oddalił (pkt I.); w pozostałej części oddalił apelację (pkt II.), zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.380 zł z tytułu częściowego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego (pkt III.); zmienił zaskarżony wyrok w punkcie III w ten sposób, że nakazał Skarbowi Państwa Kasie Sądu Okręgowego w Krośnie ściąganie od pozwanego w miejsce kwoty 1.463 zł kwoty 167,60 zł tytułem opłaty od pozwu, której powód nie miał obowiązku uiścić (pkt IV.).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód został zatrudniony przez poprzednika prawnego pozwanego na podstawie umowy o pracę zawartej w dniu 6 stycznia 1986 r. i pracował nieprzerwanie do 31 grudnia 2019 r., tj. do dnia rozwiązania umowy o pracę z przyczyn nie dotyczących pracowników. Począwszy od 2018 r. powód cierpiał na dolegliwości kręgosłupa i z tego powodu przez dłuższy czas był niezdolny do pracy i korzystał z zasiłku chorobowego. W maju 2019 r. powód powrócił do pracy i pracował do dnia wypowiedzenia umowy o pracę (do 27 września 2019 r.). W okresie wypowiedzenia został zwolniony z obowiązku świadczenia pracy. Od 1 stycznia 2020 r. powód ponownie stał się niezdolny do pracy z powodu tych samych schorzeń co poprzednio i pobierał zasiłek chorobowy i po zakończeniu okresu pobierania tego zasiłku od dnia 1 lipca 2020 r. nabył prawo do renty.

Według Sądu pierwszej instancji powód ma prawo do odprawy pieniężnej przewidzianej przez art. 29 ust. 1 lit. c Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy pozwanego. Powołany przepis – w ocenie Sądu pierwszej instancji – uprawnia pracownika do odprawy w dwóch sytuacjach – kiedy długotrwale chorował i nie uzyskał świadczenia rentowego oraz wtedy kiedy uzyskał prawo do renty.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji istnieje związek pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem przez powoda prawa do renty, wymagany treścią art. 92¹ § 1 k.p. i art. 29 ZUZP. Sąd pierwszej instancji – powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 8 grudnia 1993 r., I PRN 111/93, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2000 r., III ZP 18/99) oraz wyrok Sądu Apelacyjnego

w Warszawie z 26 lipca 2018 r., III APa 53/17) – uznał, że w niniejszej sprawie występuje związek funkcjonalny, który pozwala objąć prawem do odprawy te sytuacje, w których rozwiązanie stosunku pracy nie zbiega się ściśle w czasie z nabyciem przez pracownika prawa do emerytury lub renty. W wyniku oceny, że powód spełnił warunki do nabycia odprawy pieniężnej zawarte w art. 29 ust. 1 lit. c Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy Sąd Rejonowy zasądził na rzecz powoda odprawę w wysokości przewidzianej w ustępie drugim tego artykułu lit. c, tj. w kwocie odpowiadającej 13-krotności minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Sąd drugiej instancji podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji co do istnienia związku funkcjonalnego pomiędzy rozwiązaniem umowy o pracę łączącej strony a uzyskaniem przez powoda prawa do renty. Sąd drugiej instancji podkreślił, że niezdolność powoda do pracy skutkująca przyznaniem prawa do renty istotnie nie powstała przed ustaniem zatrudnienia, lecz okoliczność ta nie wyklucza istnienia związku funkcjonalnego, który może być rozumiany w ten sposób, że gdyby nie ustanie stosunku pracy, to pracownik spełniający warunki uprawniające do renty nie wystąpiłby o przyznanie tego świadczenia (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 1998 r., III ZP 22/98).

Powód przed ustaniem zatrudnienia był okresowo niezdolny do pracy z powodu przewlekłych schorzeń narządu ruchu i korzystał z rehabilitacji leczniczej przywracającej okresowo zdolność do pracy. Wypowiedzenie umowy o pracę zmusiło powoda do ubiegania się o świadczenie rentowe, które uzyskał już po rozwiązaniu umowy o pracę i w tych okolicznościach, sąd I instancji prawidłowo ustalił, że ustanie stosunku pracy pozostaje w związku funkcjonalnym z przejściem powoda na rentę.

Sąd drugiej instancji uznał, że apelacja pozwanego jest zasadna co do zarzutu naruszenia art. 29 ust. 1 lit. c Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy z dnia 18 kwietnia 2011 r. Dla nabycia prawa do odprawy pieniężnej na podstawie tego artykułu nie jest wystarczające ustalenie związku między ustaniem stosunku pracy a uzyskaniem prawa do renty, gdyż przepis ten wymaga jeszcze spełnienia przesłanek z art. 53 k.p. i nabycia prawa do renty. Mimo fatalnego sformułowania przepisu, w sposób skrótowy, z ujęciem art. 53 k.p. w nawias, jego sens nie pozostawia wątpliwości i słusznie apelacja zarzuca, że interpretacja zastosowana przez Sąd

rejonowy jest pozbawiona jakichkolwiek postaw. Sąd pierwszej instancji przyjął, że powód spełnił przesłanki omawianego artykułu chociaż nie został zwolniony z pracy na podstawie art. 53 k.p.

Sąd drugiej instancji uznał, że powód nie spełnił warunków do nabycia prawa do odprawy pieniężnej na podstawie przepisów ZUZP i zmieniając zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji zasądził na rzecz powoda odprawę w kwocie przewidzianej w art. 92¹ k.p.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego – w części oddalającej pozew – powód zaskarżył skargą kasacyjną, którą oparł na obydwu podstawach kasacyjnych określonych w art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) skarga zarzuciła naruszenie:

1. art. 29 ust. 1 lit. c i ust. 2 Zakładowego Układu Zbiorowego pracy dla Pracowników B. Sp. z o.o. Oddział w K. z dnia 18 kwietnia 2011 r. przez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na tym, że podstawy nabycia odprawy pieniężnej dla pracownika będą się materializowały jedynie w sytuacji łącznego spełnienia okoliczności wymienionych w tym przepisie: tj. zwolnienia pracownika, w trybie art. 53 k.p. oraz nabycia przez niego renty, a co w przypadku powoda zdaniem sądu nie miało miejsca, stąd odprawa określona w układzie zbiorowym mu się nie należy; przy jednoczesnym uznaniu tego sądu, że powód nabył prawo do odprawy pieniężnej z art. 92¹ k.p. oraz uznaniu, że wykazał istnienie on związku funkcjonalnego między przejściem na rentę w związku ze schorzeniami, które przed ustaniem stosunku pracy spowodowały u niego niezdolność do pracy, a nabyciem po ustaniu stosunku pracy prawa do renty. W tym skarżący zarzucił: nieprawidłowe dokonanie wykładni przepisu art. 29 ust. 1 lit. c PUZP tj. wyłącznie przy zastosowaniu niepełnych zasad wykładni językowej tego przepisu, mimo że jednocześnie Sąd wskazał, że redakcja przepisu „jest fatalna”, co powinno sprawić, że należało przeprowadzić wykładnię systemową oraz kolejno funkcjonalną, a co zostało zaniechane; - nieprawidłowe uznanie, że przesłanki uzyskania odprawy pieniężnej z układu zbiorowego oraz na podstawie kodeksu pracy należy badać niezależnie, mimo, że z treści układu wynika że chodzi o odprawę pieniężną, regulowaną w kodeksie pracy; - rażącą sprzeczność treści wyroku reformatoryjnego, polegającą na tym, że sąd z jednej strony zasądził powodowi odprawę kodeksową; - niezasadność braku zasądzenia odprawy w kwocie

wynikającej z Układu, (jako korzystniejszej) oraz mimo to, że kwota odprawy jaka należała się powodowi, 29.250 zł, była kwotą, co do której nie było sporu w sprawie.

2. art. 29 ust. 8 ZUZP przez jego niezastosowanie do stanu faktycznego powoda, i nieprawidłowym pominięciu przy dokonywaniu wykładni całej treści art. 29 PUZP, w tym regulacji ust. 8 tego przepisu, zgodnie z którym Układ Zbiorowy przewiduje, że odprawę pieniężną wypłaca się zgodnie z przepisami kodeksu pracy;

3. art. 29 ust. 1 lit. c w zw. z ust. 8 i art. 5 ust. 1 ZUZP, który wprost odsyła do regulacji ustawowych czy definicji legalnych, wskazując na ustawę kodeks pracy, jeżeli Układ takich regulacji czy definicji legalnych nie zawiera;

4. art. 9 § 2 k.p. przez jego niezastosowanie do sytuacji powoda i przyjęcie obowiązującego względem powoda surowszych warunków do nabycia prawa do odprawy rentowej, aniżeli przewiduje to kodeks pracy, w art. 92¹ k.p.;

5. art. 241⁶ k.p. przez jego niewłaściwe zastosowanie i: - dokonanie wykładni porozumienia zbiorowego z urzędu, na skutek arbitralnej decyzji Sądu, w tym interpretacji przepisu art. 29 ust. 1 lit. c Układu, bez wniosku stron i w sprzeczności do ich stanowisk procesowych, oraz bez dowodów na wykazanie prawidłowości kierunku interpretacji; - brak przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego co do tego, aby ustalić jaka była wola stron negocjujących układ i sformułowania treści przepisu art. 29 ust. 1 lit. c przy jednoczesnym dokonaniu w następstwie tej wykładni zmiany ustaleń faktycznych, i uznanie, że powód nie ma prawa do korzystniejszej odprawy, w związku z przejściem na rentę, w wysokości określonej przez Układ.

Skarżący zarzucił ponadto:

- niepełną i nierzetelną analizę w zakresie jedynie zapisu literowego przepisu art. 29 ust. 1 lit. c Układu, z pominięciem sposobów wykładni jakiej się dokonuje przy dokonywaniu wykładni przepisów prawa;

- brak kompleksowego dokonania wykładni językowej, a kolejno brak przeprowadzenia wykładni systemowej i wykładni funkcjonalnej, przy jednoczesnym przyznaniu przez Sąd II instancji w uzasadnieniu, że „przepis został sformułowany fatalnie (...)”.

6. art. 241¹³ § 1 k.p. przez jego niezastosowanie do sytuacji powoda w tym: - zaniechanie oceny przepisu art. 29 ust. 1 lit. c przez pryzmat art. 921 k.p. przez

obowiązkową ocenę przepisów Układu z poszanowaniem zasady uprzywilejowania pracownika (powoda), względem regulacji korzystniejszych dla niego; - brak obiektywnej analizy Sądu II instancji sytuacji powoda w aspekcie regulacji kodeksu pracy, tj. przesłanek warunkujących otrzymanie odprawy jakie przewiduje kodeks pracy, a jej korzystniejszym co do kwoty uregulowaniem w Układzie tj. w art. 29 ust. 2.

W ramach podstawy procesowej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) skarga zarzuciła naruszenie:

a) art. 233 k.p.c. przez poczynienie dowolnych ustaleń faktycznych co do treści i wykładni zastosowania warunków wypłaty odprawy pieniężnej regulowanej w art. 29 ust. 1 lit. c i ust. 2 Układu, bez przeprowadzenia w postępowaniu odwoławczym postępowania dowodowego co do udowodnienia możliwej innej wykładni treści zapisu art. 29 ust. 1 lit. c aniżeli przyjął to Sąd I instancji, przy jednoczesnym uznaniu, że ustalenia Sądu I instancji co do nabycia przez powoda odprawy rentowej były prawidłowe i Sąd II instancji je podzielił;

b) art. 382 k.p.c. przez jego niezastosowanie w postępowaniu odwoławczym polegające w szczególności na: - braku przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego co do wyjaśnienia kwestii spornych i zmiany stanowiska pozwanego odnośnie podstaw nabycia przez powoda prawa do odprawy pieniężnej w ramach układu zbiorowego, przy jednoczesnym przyjęciu możliwości dokonywania przez Sąd orzekający wykładni przepisów układów zbiorowych pracy; - bezpodstawnej i niczym nie popartej analizie prowadzącej do dokonania odmiennej interpretacji przepisu art. 29 ust. 1 lit. c aniżeli dokonał Sąd I instancji; - bezkrytycznym uznaniu przez Sąd II instancji za wiążące tezy pozwanego, co do wykładni przepisu art. 29 ust. 1 lit. c zawarte dopiero w apelacji; - pominięciu w analizie całości zebranego w sprawie materiału dowodowego, materiału zebranego w trakcie postępowania przed Sądem I instancji, w tym oświadczeń i stanowisk stron, zwłaszcza stanowiska pozwanego zawartego w odpowiedzi na pozew, a także kształtu postępowania dowodowego, jaki z tych stanowisk wynikał; - braku krytycznego odniesienia się Sądu II instancji co do tego, że pozwany wcześniej w ogóle nie wiązał prawa dla powoda do uzyskania tej wyższej odprawy z faktem, że nie został zwolniony z art. 53 k.p., gdyż wyłącznie cała jego taktyka procesowa skupiała się na wykazaniu braku spełnienia przez powoda przesłanek do uzyskania

odprawy, wynikającej z kodeksu pracy, (art. 92¹ k.p.) a zatem nie było rozbieżności stron co do treści rozumienia tego przepisu i nie było to przedmiotem postępowania dowodowego, stanowiąc okoliczność niesporną;

c) art. 327¹ § 1 i § 2 k.p.c. przez jego nieprawidłowe zastosowanie i braki w uzasadnieniu, utrudniające i uniemożliwiające kontrolę kasacyjną Sądu. Skarżący przede wszystkim zarzuca rażącą lakoniczność, pobieżność, sprzeczności między orzeczeniem a prezentowanym uzasadnieniem oraz istotne braki w zakresie wykazania tezy Sądu odwoławczego jak i podstaw faktycznych i prawnych, w tym brak wskazania w uzasadnieniu prawidłowości możliwości wydania wyroku reformatoryjnego, który pozbawił powoda wyższej odprawy.

Skarżący wniósł o: 1) zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie apelacji strony pozwanej od wyroku Sądu pierwszej instancji, względnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach procesu za wszystkie instancje; 2) zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów dotychczasowego postępowania, w tym kosztów postępowania kasacyjnego i kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu kasacyjnym, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest uzasadniona w części dotyczącej prawidłowego sporządzenia uzasadnienia wyroku (art. 327¹ § 1 k.p.c.), niewłaściwie przeprowadzonego postępowania dowodowego (art. 382 k.p.c.) w powiązaniu z brakiem analizy i wykładni zakładowego układu zbiorowego pracy (art. 241¹³ § 1 k.p.).

Skarga kasacyjna nie kwestionuje ustaleń zaskarżonego wyroku, że począwszy od 2018 r. powód cierpiał na dolegliwości kręgosłupa i z tego względu korzystał z zasiłku chorobowego. W maju 2019 r. powód powrócił do pracy i pracował do dnia wypowiedzenia umowy o pracę (do 27 września 2019 r.). W okresie wypowiedzenia został zwolniony z obowiązku świadczenia pracy. 31 grudnia 2019 r. doszło do rozwiązania umowy o pracę z przyczyn nie dotyczących pracowników. Od 1 stycznia 2020 r. powód ponownie stał się niezdolny do pracy z powodu tych samych schorzeń co poprzednio i pobierał zasiłek chorobowy, a po zakończeniu

okresu pobierania tego zasiłku od dnia 1 lipca 2020 r. nabył prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Powód domagał się odprawy pieniężnej przewidzianej przez art. 29 ust. 1 lit. c zakładowego układu zbiorowego pracy obowiązującego u pozwanego.

Zgodnie z art. 327¹ § 1 k.p.c. uzasadnienie wyroku powinno zawierać: 1) wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, obejmującej ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej; 2) wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

W ocenie Sądu Najwyższego przytoczenie pełnej treści przepisu prawa jest niezbędne w sytuacji, gdy ma on charakter zakładowy i nie jest znany powszechnie.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy nie przytoczył treści spornego przepisu; nie dokonał jego szczegółowej analizy ani wykładni. Uniemożliwia to dokonanie pełnej oceny zaskarżonego wyroku w postępowaniu kasacyjnym ani odniesienie się do zarzutów kasacyjnych dotyczących naruszenia prawa materialnego. Sąd Okręgowy ograniczył się tylko do konstatacji, że mimo fatalnego sformułowania art. 29 ust. 1 lit. c zakładowego układu zbiorowego pracy, w sposób skrótowy, z ujęciem art. 53 k.p. w nawias, jego sens nie pozostawia wątpliwości i słusznie apelacja zarzuca, że interpretacja zastosowana przez Sąd Rejonowy jest pozbawiona jakichkolwiek podstaw. Dla nabycia prawa do odprawy pieniężnej na podstawie tego artykułu nie jest bowiem wystarczające ustalenie związku między ustaniem stosunku pracy a uzyskaniem prawa do renty, gdyż przepis ten wymaga jeszcze spełnienia przesłanek z art. 53 k.p. i nabycia prawa do renty.

Zgodnie z art. 77¹ k.p. warunki wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą ustalają układy zbiorowe pracy, zgodnie z przepisami działu jedenastego, z zastrzeżeniem przepisów art. 77²-77⁵. Stosownie natomiast do art. 241¹³ § 1 k.p. korzystniejsze postanowienia układu, z dniem jego wejścia w życie, zastępują z mocy prawa wynikające z dotychczasowych przepisów prawa pracy warunki umowy o pracę lub innego aktu stanowiącego podstawę nawiązania stosunku pracy.

Z przepisów tych wynika, że bardziej korzystne dla pracownika ukształtowanie prawa do odprawy rentowej w ZUZP z mocy prawa zastępuje prawo do odprawy pieniężnej z art. 92¹ k.p.

Wobec istotnych braków dotyczących treści spornego przepisu i braku możliwości prowadzenia przed Sądem Najwyższym postępowania dowodowego (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) jedynie na marginesie można wskazać, że sugestia Sądu drugiej instancji dotycząca jednoznacznej treści spornego przepisu nasuwa daleko idące kontrowersje. Ze znajdujące się w aktach sprawy kserokopii art. 29 ust. 1 zakładowego układu zbiorowego pracy wynika bowiem, że: „pracownikowi przysługuje odprawa pieniężna, jeżeli jego stosunek pracy ustał związku z: a) przejściem na emeryturę, b) przejściem na świadczenie przedemerytalne, c) orzeczeniem o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy (art. 53 k.p.) i renta”.

Punkt c tego artykułu został zredagowany z naruszeniem zasad poprawności języka polskiego, zawierając dodatkowo sprzeczności jurydyczne. Orzeczenia dotyczące całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy nie są skorelowane z ustalaniem zwykłej niezdolności do pracy, powodującej wystawienie zwolnienia lekarskiego od pracy. Art. 53 k.p. normuje w pięciu paragrafach różne przypadki, z których najbardziej istotny jest § 1, który stanowi, że pracodawca może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia: 1) jeżeli niezdolność pracownika do pracy wskutek choroby trwa: a) dłużej niż 3 miesiące - gdy pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy krócej niż 6 miesięcy, b) dłużej niż łączny okres pobierania z tego tytułu wynagrodzenia i zasiłku oraz pobierania świadczenia rehabilitacyjnego przez pierwsze 3 miesiące - gdy pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy co najmniej 6 miesięcy lub jeżeli niezdolność do pracy została spowodowana wypadkiem przy pracy albo chorobą zawodową; 2) w razie usprawiedliwionej nieobecności pracownika w pracy z innych przyczyn niż wymienione w pkt 1, trwającej dłużej niż 1 miesiąc.

W tym kontekście należy wskazać, że lekarz wystawiający zwolnienie będące podstawą wypłaty wynagrodzenia za okres choroby lub zasiłku chorobowego – nie ustala w tym zaświadczeniu lekarskim, czy pracownik jest częściowo lub całkowicie niezdolny do pracy. Ustalanie częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy następuje jedynie po złożeniu przez pracownika wniosku o rentę z tytułu niezdolności

do pracy; opinię w tej kwestii wydaje wówczas lekarz orzecznik ZUS, co może być kontrolowane przez komisję lekarską ZUS.

Art. 29 ust. 1 zakładowego układu zbiorowego pracy powinien być raczej interpretowany w ten sposób, że pracownikowi przysługuje odprawa pieniężna, jeżeli jego stosunek pracy ustał związku z nabyciem prawa do renty na skutek orzeczenia całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy. Przemawia za tym treść punktów a oraz b tego artykułu, wiążących prawo do odprawy z: „a) przejściem na emeryturę, b) przejściem na świadczenie przedemerytalne”.

Fragmentaryczna i lapidarna interpretacja spornego artykułu przez Sąd Okręgowy, uzależniająca prawo do odprawy rentowej od zastosowania przez pracodawcę art. 53 k.p. nasuwa daleko idące wątpliwości.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2022 r., I PSKP 6/22, Legalis, potwierdzono stanowisko, że postanowienia zakładowego układu zbiorowego pracy, o którym mowa w art. 77¹ k.p., podlegają sądowej wykładni przy zastosowaniu wszystkich jej reguł, przy czym podstawowe znaczenie ma wykładnia językowa. Przy wykładni należy uwzględnić wszystkie części zbiorowego układu pracy bez względu na nadaną im nazwę.

Wobec braku (również językowej) precyzji przy redagowaniu spornego artykułu zwrócić też należy uwagę na treść art. 241⁶ § 1 i 2 k.p., w myśl których treść postanowień układu wyjaśniają wspólnie jego strony. Wyjaśnienia treści postanowień układu, dokonane wspólnie przez strony układu, wiążą także strony, które zawarły porozumienie o stosowaniu tego układu. Wyjaśnienia udostępnia się stronom porozumienia.

Ad casum strony układu nie dokonały dotychczas wyjaśnień wątpliwości związanych z treścią art. 29 ust. 1c układu, a w szczególności wyjaśnienia, czy warunkiem przyznania pracownikowi odprawy rentowej jest rozwiązanie stosunku pracy na podstawie art. 53 k.p., czy też przyznanie odprawy rentowej może nastąpić na skutek wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę w związku z przejściem pracownika na rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Zwrócić należy uwagę, że przeważnie ustalenie przez ZUS całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy następuje już po rozwiązaniu stosunku pracy w trybie art. 53 k.p., a przepis ten może być zastosowany także w sytuacji

usprawiedliwionej nieobecności pracownika w pracy z innych przyczyn niż niezdolność do pracy, trwającej dłużej niż 1 miesiąc. Również ta okoliczność podważa dokonaną przez Sąd drugiej instancji subsumpcję.

Przepis art. 241⁶ k.p. dotyczy wyłącznie wykładni przepisów układu, a nie jego zmiany. Gdy więc strony układu zbiorowego dokonują takiego wyjaśnienia jego treści, które w istocie doprowadzić może do zmiany jego postanowień na niekorzyść pracownika, byłoby to tylko pozorne zastosowanie tego przepisu. W takim przypadku nie występuje wynikające z tego unormowania związanie sądu podjętymi przez strony "wyjaśnieniami" jego treści (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2022 r., I PSKP 6/22, Legalis).

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd Najwyższy z mocy art. 398¹⁵ § 1 oraz art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[a!]